

Samråd med temat: Avgränsning, innehåll och utformning av MKB för inkapslingsanläggningen och slutförvaret

Under våren 2003 lämnade parterna i Samråds- och MKB-grupp Forsmark synpunkter på en arbetsversion av ”omfattnings- och avgränsningsrapporten”. Inkomna synpunkter från genomförda samrådsmöten med andra aktörer presenterades på möte med Samråds- och MKB-grupp Forsmark den 14 maj 2004.

Kommunens formella svar kom in den 17 augusti 2004.

Övriga möten: Information för kommunfullmäktige – 28 november 2003, presentationer och diskussioner med representanter från kommunens arbetsgrupper – 16 maj 2003, 13 juni 2003, 10 oktober 2003 och 2 februari 2004.

Målgrupp: Arbetsgrupperna som följer SKB:s arbete med slutförvarsprojektet i Östhammars kommun

Syfte: Att presentera och få synpunkter på vilka frågor som bör utredas som underlag för MKB.

Underlag: Rapporten *Omfattning, avgränsningar och utredningar för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) för inkapslingsanläggning och slutförvar för använt kärnbränsle. Version 0 – underlag för utökat samråd i Forsmark*. Överlämnades på mötet 10 oktober 2003. I den presenterade SKB förslag på vilka typer av utredningar som ska genomföras för ansökningar och miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) enligt miljöbalken och kärntekniklagen.

Östhammars kommun yttrade sig (Dnr 2004KS040) i form av fem punkter och 26 övriga frågor. SKB:s svar och kommentarer på punkterna och frågorna framfördes muntligt till kommunens vid möten och skriftligt i sammanställningen år 2004 av samråden enligt miljöbalken. De skriftliga svaren finns nedan.

Östhammars kommuns yttrande i fem punkter

1. Östhammars kommun önskar få ett separat svar på de frågor som ställdes i kommunfullmäktiges yttrande (daterat 1999-11-16) över den preliminära slutrapporten efter förstudien och huruvida frågorna redan behandlats eller om de tas om hand inom ramen för rapporten.

Anmärkning januari 2011: SKB har löpande lämnat svar på dessa frågor, när svar kommit från platsundersökningen och utredningar.

2. Östhammars kommun förutsätter att kommunens byggnadsnämnd och SKB snarast startar en dialog om planarbetet och att man strävar efter en överenskommelse om arbetsformerna så att kommunen får den tid på sig som kommer att krävas till planarbetet.

SKB instämmer och denna dialog har påbörjats.

3. SKB har meddelat att Östhammars kommun kommer att få kallelser till samråd avseende inkapslingsanläggningen i Oskarshamn. Därutöver bör Östhammars kommun få muntlig information från SKB om processen vid möten i Östhammars kommun.

SKB instämmer och den informationen ges bland annat på mötena med Samråds- och MKB-grupp Forsmark.

4. Östhammars kommun har lämnat ett yttrande till SKB om den prioritering som kommunen har gjort av SKB:s förslag till samhällsutredningar. Prioriteringen är gjord som ett led i att få igång nödvändiga utredningar och innebär inte ett slutligt ställningstagande till SKB:s förslag. Kommunen vill ha en dialog med SKB om formerna för det fortsatta deltagandet både vad gäller prioriteringen av framtida utredningar och formerna för att följa prioriterade utredningar.

SKB instämmer och formerna för dialog och kommunens deltagande har etablerats i enlighet med kommunens önskemål.

5. Utredningsområdet "Effekter på människors hälsa" är ett område som Östhammars kommun vill ha en djupare insyn i. Detta innebär en fortsatt kommunikation om både vilka utredningar SKB avser att låta göra och hur kommunen ska följa dem.

SKB instämmer och formerna för kommunens deltagande har etablerats i enlighet med kommunens önskemål.

Kommunens övriga frågor

1. Vad är motivet till att samhällsfrågorna läggs in i MKB-arbetet?

Miljöbalken talar om uthållig utveckling. En uthållig utveckling innefattar miljö, samhälle och ekonomi. Vissa av samhällsutredningarna ingår inte i MKB:n, men kommer att lämnas in som underlag tillsammans med ansökan om slutförvar.

2. Ska samma MKB användas för planarbetet? Risken finns att uppgifter bedöms vara "gamla" när planprocessen sätter igång.

De flesta uppgifterna kommer inte att vara gamla. Det är kommunens ansvar att ta fram en MKB liksom att genomföra samråden enligt PBL. Vid behov kommer uppdateringar av MKB att göras.

3. Östhammars kommun bör ha insyn i MKB-processen för inkapslingsanläggningen i Oskarshamn eftersom vi kan få produkten därifrån.

Inbjudan till MKB-samråd för inkapslingsanläggningen i Oskarshamn ska fortsättningsvis skickas till kommunen.

4. Görs det någon MKB för eventuell placering av inkapslingsanläggning i Östhammars kommun?

Ja, det görs en miljökonsekvensbedömning.

5. Om inkapslingsanläggningen ändå ska placeras i Östhammars kommun blir det problem med att hinna med det kommunala planarbetet inom ramen för SKB:s tidsplan.

Om det av någon anledning fattas ett beslut om att inkapslingsanläggningen ska placeras vid Forsmark räknar SKB med att processen fördröjs 1–2 år, eftersom man då måste projektera för anläggningen.

6. Ansökan om slutförvar borde lämnas in före ansökan om inkapslingsanläggning så att det finns ett godkännande av metoden innan man ber om tillstånd att bygga anläggningen.

Underlaget som beskriver metoden (KBS-3) lämnas in samtidigt med ansökan om tillstånd att bygga inkapslingsanläggningen. Beslut om inkapslingsanläggningen väntas ca 2009. Industrin tar risken att inkapslingsanläggningen börjar byggas innan beslutet om slutförvar är fattat (beslut väntas 2010).

7. Pågår det ett arbete att detaljerat beskriva en förläggning av inkapslingsanläggningen i Östhammars kommun?

Projektering pågår inte, men det underlag som krävs för en miljökonsekvensbedömning ska tas fram. I samband med det utökade samrådet för slutförvaret genomfördes också utökad samråd för inkapslingsanläggningen.

8. Kapselabriken saknas i systemanalysen. Borde inte den ingå?

SKB ska titta på detta. Kapselabriken kommer att innefatta att optimera inköpen av delarna och att sätta ihop dem.

9. En ansökan om slutförvar kräver ett trovärdigt alternativ. Hur ska SKB visa upp ett trovärdigt alternativ?

Miljöbalken kräver att man anger ett alternativ. Det krävs inte att man kan presentera ett likvärdigt genomförandealternativ. SKB har för avsikt att visa att man på ett trovärdigt sätt undersökt alternativ och presenterar dem. Djupa borrhål har presenterats som ett alternativ som kan genomföras, men som kräver stora ekonomiska insatser. SSI har bett om en utökad säkerhetsbedömning för djupa borrhål. SKB och SSI ska diskutera hur SSI vill att denna säkerhetsbedömning ska göras.

10. Kommunen önskar att SKB ger kommunen information om vilka krav SSI ställer på SKB avseende utökad säkerhetsbedömning av djupa borrhål. Kommunen önskar också att bjuda in SKB till ett informationsmöte/seminarium om djupa borrhål, så att intresserade kan få en bättre förståelse för metoden. SKB ställer gärna upp och informerar. Kommunen tar initiativet och lovar att återkomma i ämnet.

11. Vi bör ställa oss bakom Boverkets yttrande (daterat 2004-01-30) (bilaga medföljer minnesanteckningarna från lokala MKB-gruppens möte den 10 juni 2004).

Denna fråga rör samma sak som besvaras i punkt 2.

12. Det vore bra för kommunen att göra ett program för planarbetet så att vi identifierar vad som behöver göras i olika skeden av lokaliseringen av ett slutförvar. Detta är viktigt att vi förmedlar informationen till SKB eftersom de är beroende av att planprocessen inte drar ut för mycket på tiden.

Denna fråga rör samma sak som besvaras i punkt 2.

13. Figur 1.2 saknar uppgift om tidplan för bygglov och detaljplaner. Detta kan ta år att få igenom och borde kanske tas med i planeringen.

Denna fråga rör samma sak som besvaras i punkt 2.

14. Var kan eventuella utflöden av läckande vatten från slutförvaret komma att hamna (kap 4.5)?

Detta kommer att studeras i säkerhetsanalysen.

15. När kan SKB berätta för oss hur lite vatten det kan finnas i slutförvaret för att bentoniten ska fungera som tänkt? Kan man eventuellt fylla på vatten manuellt?

Tas upp i Interimsrapporten för SR-Can, som kommer hösten 2004.

16. Utformningen av SFL 3-5 kan påverka slutförvaret. Hur tar SKB hand om det? Kan borrhålen som gjorts påverka slutförvaret?

Ett projekt pågår för att utreda hur borrhålen försluts så att de inte påverkar slutförvaret.

17. Kommunen framför att man på en övergripande planeringsnivå borde ta upp hur riksintressen mm borde hanteras så att man t ex kan börja beakta det i översiktsplanen.

Denna fråga rör samma sak som besvaras i punkt 2.

18. Kommunen framför också att SFL 3-5, kapsselfabrik med underleverantörer samt huvudkontoret hör hemma i en fullständig systemanalys så att olika utfall blir tydliggjorda.

SKB noterar frågeställningen och den kommer att redovisas, dock sannolikt inte i systemanalysen.

19. Kommunen påpekar att frågorna 1-10 från kommunens yttrandet över den preliminära slutrapporten (R 0024 sid. 16-17) fortfarande är aktuella.

20. Den säkerhetsrapport (SR 97) som Nuclear Energy Agency tog del av och som granskades av IRT (International Review Team) var ju KBS- 3 metoden. Finns det några andra metoder som har granskats av oberoende experter?

Nej, det finns inga andra metoder som genomgått en säkerhetsanalys, som granskats av oberoende experter, jämförbart med KBS-3 och SR 97. Forskning och utveckling av andra metoder bedrivs huvudsakligen utanför Sverige och den forskningen granskas och bedöms regelbundet av oberoende experter, om man med oberoende menar "icke SKB".

21. Kommer SKB att kräva ett förtydligande av riksdagens tidigare beslut med anledning av debatten om transmutation?

Nej. SKB:s plan är att lämna in en tillståndsansökan för ett slutförvar enligt KBS-3. Sedan följer en granskningsprocess där bland annat ansökt metod kommer att prövas.

22. Kan MKB- processen fortsätta utan att ett inriktningsbeslut har tagits av riksdagen.

Ja.

23. Vilka blir konsekvenserna av ett eventuellt beslut om placering av djupförvaret i Oskarshamn? Vi har ju satsat resurser på planer mm.

Detta är en fråga som lämpar sig för utredning inom ramen för samhällsprogrammet.

24. Kommunikationer och transporter av "icke-radioaktivt material" till och från, samt inom kommunen är en mycket viktig fråga för oss.

Det är en central fråga för SKB också. Transporterna kommer att medföra miljöpåverkan, till exempel i form av buller och utsläpp, som ska beskrivas i MKB:n.

25. Det måste finnas tid för kompletteringar om en utredning visar att det behövs. Viktigt att tänka på när det gäller planer för byggande, kommunikationer mm.

SKB instämmer.

26. Ett utvecklingsprojekt med företagarföreningar i samband med upphandlingsutredningen skulle vara önskvärt.

Det är fullt möjligt att genomföra inom ramen för samhällsutredningarna. Där är det kommunen som prioriterar vad som ska ingå.

Delges:

Svensk Kärnbränslehantering AB
Box 5864
102 40 Stockholm

Referensgruppen
Beredningsgruppen
Virpi Lindfors

Handl: Sam

Kopier: Lg, KA, ANy

§ 138

Dnr 2004KS040

Dpl 531

Östhammars kommuns yttrande över rapport

"Omfattning, avgränsningar och utredningar för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) för inkapslingsanläggning och slutförvar för använt kärnbränsle. Version 0"- underlag för utökat samråd i Forsmark

Föreligger förslag till yttrande över ovanstående rapport i skrivelse daterad 2004-08-11.

Virpi Lindfors föredrar ärendet. Diskussioner och synpunkter förs avseende de frågor och synpunkter som har tagits upp vid dialog med SKB den 16 juni.

Arbetsutskottets beslut

Virpi Lindfors ges i uppdrag att tillse att svar beträffande frågor 2-3 och 10-12 förtydligas och kompletteras.

Ärendet behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde den 17 augusti 2004.

Virpi Lindfors föredrar förslag till yttrande.

I ärendet yttrar sig Margareta Widén-Berggren (s), Bertil Alm (c), Arno Unge (mp), Kurt Angéus (m), Jonas Svensson (s), Bengt Johansson (c) och Kenneth Block (s).

Kommunstyrelsens beslut

Föreliggande förslag till yttrande över rapporten som består av fem punkter i skrivelse daterad 2004-08-11 antages och lämnas som yttrande. (Bilaga 1 a).

Frågor och synpunkter som Östhammars kommun framfört till SKB under perioden maj – juni 2004 bifogas i skrivelse daterad 2004-08-11 och skall hållas aktuella även fortsättningsvis. (Bilaga 1 b).

Virpi Lindfors

Östhammars kommuns yttrande över rapporten

”Omfattning, avgränsningar och utredningar för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) för inkapslingsanläggning och slutförvar för använt kärnbränsle. Version 0”- underlag för utökat samråd i Forsmark

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun har granskat ovanstående rapport och har beslutat att yttra sig i 5 punkter.

1. Östhammars kommun önskar att få ett separat svar på de frågor som ställdes i kommunfullmäktiges yttrande (daterat 1999-11-16) över den preliminära slutrapporten efter förstudien och huruvida frågorna redan behandlats eller om de kommer att tas om hand inom ramen för rapporten.

Frågor som Östhammars kommun anser bör tas upp efter förstudien och som inte besvaras av förstudien (enligt beslut i kommunfullmäktige, dnr 95-0415)

1. Kartläggning av Singözonens karaktär, exakta dimension och djupgående, vilket har betydelse för den långsiktiga säkerheten för ett djupförvar.
2. Kartläggning av tektoniska linser avseende:
 - horisontell utbredning/gränsförhållanden,
 - omgivande deformationszoners karaktär och djupgående,
 - indikationer på reaktivering i omgivande deformationszoner,
 - den tredimensionella formen, bergmekanik.
3. Kartläggning av malmpotentialen på förvarsdjup.
4. Kartläggning av maringeologin.
5. Påverkan på grundvattensänkning.
6. Återställningsplan för bergmassor.
7. Moderna metoder för osäkerhetsangivelser vid modellering av grundvattenflöden, -nivåer och transporthastigheter av olika ämnen samt kartläggning av plutoniums förmåga att tränga upp till markytan och spridningsområdet vid ett kapselhaveri samt tidsaspekten.
8. Beträffande befolknings- och sysselsättningsprognoser bör känslighetsanalyser användas för att belysa hur förändrade förutsättningar i prognoserna förändrar slutresultatet.
9. SKB har utan saklig redovisning flyttat tänkt förvarsdjup från 700 meter till 500 meter.
10. SKB har utan saklig redovisning föreslagit en minskning av kapseltjockleken från 50 millimeter till 30 millimeter.

2. Östhammars kommun förutsätter att kommunens byggnadsnämnd och SKB snarast startar en dialog om planarbetet och att man strävar efter en överenskommelse om arbetsformerna så att kommunen får den tid på sig som kommer att krävas till planarbetet.
3. SKB har meddelat att Östhammars kommun kommer att få kallelser till samråd avseende inkapslingsanläggningen i Oskarshamn. Därutöver bör Östhammars kommun få muntlig information från SKB om processen vid möten i Östhammars kommun.
4. Östhammars kommun har lämnat ett yttrande till SKB om den prioritering som kommunen har gjort av SKB:s förslag till samhällsutredningar (beslut 04-06-22). Prioriteringen är gjord som ett led i att få igång nödvändiga utredningar och innebär inte ett slutligt ställningstagande till SKB:s förslag. Kommunen vill ha en dialog med SKB om formerna för det fortsatta deltagandet både vad gäller prioriteringen av framtida utredningar och formerna för att följa prioriterade utredningar.
5. Utredningsområdet "Effekter på människors hälsa" är ett område som Östhammars kommun vill ha en djupare insyn i. Detta innebär en fortsatt kommunikation om både vilka utredningar SKB avser att låta göra och hur kommunen ska följa dem.

Övriga frågor och synpunkter som framförts till SKB av Östhammars kommun under perioden maj – juni 2004

Frågeställningarna har tidigare besvarats av SKB. Kommunen vill att frågeställningarna hålls aktuella även fortsättningsvis. Frågorna är nedtecknade så som de tidigare framförts till SKB och utan inbördes rangordning.

1. Vad är motivet till att samhällsfrågorna läggs in i MKB-arbetet?
2. Ska samma MKB användas för planarbetet? Risken finns att uppgifter bedöms vara "gamla" när planprocessen sätter igång.
3. Östhammars kommun bör ha insyn i MKB-processen för inkapslingsanläggningen i Oskarshamn eftersom vi kan få produkten därifrån.
4. Görs det någon MKB för eventuell placering av inkapslingsanläggning i Östhammars kommun?
5. Om inkapslingsanläggningen ändå ska placeras i Östhammars kommun blir det problem med att hinna med det kommunala planarbetet inom ramen för SKB:s tidsplan.
6. Ansökan om slutförvar borde lämnas in före ansökan om inkapslingsanläggning så att det finns ett godkännande av metoden innan man ber om tillstånd att bygga anläggningen.
7. Pågår det ett arbete att detaljerat beskriva en förläggning av inkapslingsanläggningen i Östhammars kommun?
8. Kapsel fabriken saknas i systemanalysen. Borde inte den ingå?
9. En ansökan om slutförvar kräver ett trovärdigt alternativ. Hur ska SKB visa upp ett trovärdigt alternativ?
10. Kommunen önskar att SKB ger kommunen information om vilka krav SSI ställer på SKB avseende utökad säkerhetsbedömning av djupa borrhål. Kommunen önskar också att bjuda in SKB till ett informationsmöte/seminarium om djupa borrhål, så att intresserade kan få en bättre förståelse för metoden. SKB ställer gärna upp och informerar. Kommunen tar initiativet och lovar att återkomma i ämnet.
11. Vi bör ställa oss bakom Boverkets yttrande (daterat 2004-01-30) (bilaga medföljer minnesanteckningarna från lokala MKB-gruppens möte den 10 juni 2004).
12. Det vore bra för kommunen att göra ett program för planarbetet så att vi identifierar vad som behöver göras i olika skeden av lokaliseringen av ett slutförvar. Detta är viktigt att vi förmedlar informationen till SKB eftersom de är beroende av att planprocessen inte drar ut för mycket på tiden.
13. Figur 1.2 saknar uppgift om tidplan för bygglov och detaljplaner. Detta kan ta år att få igenom och borde kanske tas med i planeringen.
14. Var kan eventuella utflöden av läckande vatten från slutförvaret komma att hamna (kap 4.5)?
15. När kan SKB berätta för oss hur lite vatten det kan finnas i slutförvaret för att bentoniten ska fungera som tänkt? Kan man eventuellt fylla på vatten manuellt?
16. Utformningen av SFL 3-5 kan påverka slutförvaret. Hur tar SKB hand om det? Kan borrhålen som gjorts påverka slutförvaret?

17. Kommunen framför att man på en övergripande planeringsnivå borde ta upp hur riksintressen mm borde hanteras så att man t ex kan börja beakta det i översiktsplanen.
18. Kommunen framför också att SFL 3-5, kapselabrik med underleverantörer samt huvudkontoret hör hemma i en fullständig systemanalys så att olika utfall blir tydliggjorda.
19. Kommunen påpekar att frågorna 1-10 från kommunens yttrandet över den preliminära slutrapporten (R 0024 sid. 16-17) fortfarande är aktuella.
20. Den säkerhetsrapport (SR 97) som Nuclear Energy Agency tog del av och som granskades av IRT (International Review Team) var ju KBS- 3 metoden. Finns det några andra metoder som har granskats av oberoende experter?
21. Kommer SKB att kräva ett förtydligande av riksdagens tidigare beslut med anledning av debatten om transmutation?
22. Kan MKB- processen fortsätta utan att ett inriktningsbeslut har tagits av riksdagen.
23. Vilka blir konsekvenserna av ett eventuellt beslut om placering av djupförvaret i Oskarshamn? Vi har ju satsat resurser på planer mm.
24. Kommunikationer och transporter av "icke-radioaktivt material" till och från, samt inom kommunen är en mycket viktig fråga för oss.
25. Det måste finnas tid för kompletteringar om en utredning visar att det behövs. Viktigt att tänka på när det gäller planer för byggande, kommunikationer mm.
26. Ett utvecklingsprojekt med företagarföreningar i samband med upphandlingsutredningen skulle vara önskvärt.

